Debreczen. 1892. XIX. évfolyam 65. sz. Csütörtök, Márczius 17.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr, egy hóra 1 forint.
Megjelenik mindennap. vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő: Vértesi Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchényi-utcza 1761. sz, Kunz József ur kereskedésével szemben.
Hirdetések a legmérsékeltebb árszámitás mellett vétetnek fel.
Egyes szám 4 kr.

A felirati javaslatok.

(s.) Még egy pár napig mindenesetre el fognak vitatkozni, az ellenzék legnagyobb önmegtartóztatása mellett is (mert szerintök Eötvös például önmegtartóztatásból beszélt csak 3 óra hosszáig) a ház asztalán fekvő felirati javaslatok felett.

Pedig nem nehéz a négy közül kiválasztani az egy helyeset. Mert közülök kettőt, a függetlenségi és a negyvennyolczas pártét, mint a melyek a mai létező közjogi alapot megtagadják, — minden szó nélkül el kellene utasitani, a nemzetiek felirata pedig nem tagadja ugyan meg ezt az alapot de meg akarja ezt változtatni, Deák szellemével homlokegyenest ellentétbe helyezkedve.

Különben a két ellenzéki javaslatban örömmel konstatálunk a közjogi alap javára némi változást azon fölfogásban és magatartásban, melyet e két párt 67-tel szemben eddig tanusitott. A korábbi föliratokban, valamint a költségvetési vitákban ugyanis a szélsőbal oldalnak mindkét árnyalata eddig határozottan és merően azt a tételt állitotta föl. hogy az 1867-iki kiegyezés megakadályozza az országot abban, hogy fejlődjék, kulturális téren haladjon, pénzügyeit rendezze s hogy nálunk ipar és kereskedelem keletkezzék. Ma azonban, mikor a kiegyezés negyedszázados fönállásának története nemcsak ezen aggodalmakat oszlatta el, hanem épen ellenkező irányban vált be, ma természetesen a szélsőbaloldali pártok is kénytelenek elismerni, hogy megizmosodtunk, s hogy minden téren nagy haladás tapasztalható. Ma már nem mondhatják, hogy az „átkos közösügy“ megakadályoz bennünket abban, hogy pénzügyeinket rendezzük, iparunkat s kereskedelmünket fejleszszük, — mert ilyen állitásért mindenki kinevetné őket. Ezért van az örvendetes változás a baloldali fölirati javaslatokban, melyet örömmel észlelünk, de egyuttal ki kell jelentenünk, hogy az nem kizárólag a szélsőbalok érdeme, hanem nagyobb részben a létező viszonyok szükségszerü következménye. Amit főkép azért hangsulyozunk, mert e pártok mindezek daczára álláspontjukat még sem adták föl, hanem a fölirati javaslataikban most azt állitják, hogy a haladást és kulturális fejlődést, a pénzügyek rendezését s mindazt, amit 25 év alatt elértünk, a kiegyezés daczára értük el, s hogy kinőttünk, kifejlődtünk, kiizmosodtunk a kiegyezési kötelékből, s azt épen ezért kell megváltoztatni. — Sőt Ugron, daczára annak, hogy fölvette programmjába a fokozatos átalakitás theoriáját nem átallja azon tulzottállitást kijelenteni, hogy Magyarország és Ausztria között oly ellentétek vannak, melyek összeférhetetlenek.

A nemzetiek szerint a kiegyezés tökéletlen mü, igaz ugyan, hogy ez a fictió csak most jutott Apponyi eszébe, mióta ez alkalmas forgalomba hozható politikai kortesjelszónak bizonyult,

És hogy ez mennyire fictio ezt leg jobban jellemzi azon visszás körülmény, hogy már ma is szétágaznak a „nemzeti“ vezérférfiak nyilatkozatai, amennyiben egyesek a kiegyezés betöltésének és fejlesztésének szükségét hangoztatják, mig mások ezt visszautasitják s azt vitatják, hogy czéljuk csupán annak végrehajtását fejleszteni. Megérjük még rövid idő alatt, hogy ezen eltérésekből mérges különbségek fognak fejlődni, nem pedig a kiegyezés fog fejlesztést nyerni.

Mindezek után bátran állithatjuk, hogy a képviselőháznak nem lesz nehéz a négy fölirati javaslat közül a szabadelvü pártét, mint egyedül helyeset kiválasztani, mert a többi három a Borsszem Jankó legujabb szellemes illusztrácziója szerint olyan, mint egy-egy sárkány, — mely azonban nem akar fölszállni, mert — se füle, se farka!

Országgyülés.

Márcz. 16.

A felirati vita ma ismét növelte a szabadelvü párt diadalát. Először Rudnay Béla szólalt fel s az ifju képviselő igen rokonszenvesen mutatta be magát; beszéde tartalmas s előadása szónoki volt. Mint a felvidéki közmüvelődési egyesület buzgó alelnöke hivatottan szólhatott ahhoz a kérdéshez, amit Bánó József vetett föl a házban a közmüvelődési egyesületek czentralizáczióját illetőleg s kimutatta, hogy ezt nem a kormány akadályozta meg, mert hiszen erre mi befolyása sem lehetett. A szabadelvüpárt élénk helyesléssel kisérte a sikerült debutot. Ezután Eötvös Károly igazitotta helyre félreértett szavait s majd Drakulits Pál nemzeti párti tartotta meg első beszédét.

Jókai Mór szólalt fel ezután s a képviselők pártkülönség nélkül általános figyelemmel hallgatták beszédét, mely egyike a mester legsikerültebb szónoklatainak. Bár a beszéd komoly politikai alaptónusra volt fölépitve, egy humoros része is volt s az általános figyelmet gyakran szakitotta félbe hangos derültség.

A szónoklat világos konstrukcziója a benyujtott fölirati javaslatok száma szerint tagolódott több részre. Az első részben az Eötvös Károly felirati javaslatával foglalkozott s finom iróniával vont párhuzamot önmaga és Eötvös Károly között, ki most ell nzi a közjogi kiegyezést, mikor az országnak szüksége van rá. — Pontonkint birálta a függetlenségi párt felirati javaslatát, beszélt az önálló vámterületről, az önálló jegybankról s a követelt leszállitott czenzusról, amely helyett inkább az általános szavazati jogot pártolja a szóló.

Szép részlete volt Jókai beszédének az, melyben a királyról beszélt, ki minden idejét hiven megosztja Budapest és Bécs között. Majd kimutatta, hogy az önálló magyar hadsereg föllállitására a mai európai konstellácziók közepette nem is lehet gondolni, nem is szólva a nagy költségekről, melybe kerülne.

Majd Apponyi Albert gróffal és a felirati javaslatával foglalkozott. S rámutatott arra, hogy a nemzeti párt a választásoknál azért boldogult annyira is amennyire boldogult, mert a függetlenségi eszméket vitte a csatába s azért, mert a katolikus klérus támogatta. — Ugronék felirati javaslatára is kiterjeszkedett Jókai s elismerte, hogy e javaslatban nyilatkozik legtöbb fantázia. A szabadelvü párt élénk helyesléssel kisérte Jókai beszédét s számos üdvözölték a szónokot.

Öt percznyi szünet után Eötvös Károly a Jókai által félreértett szavait igazitotta helyre. Után Polónyi Géza igyekezett magának dicsőséget szerezni azzal, hogy Jókaival és Tisza Kálmánnal gorombáskodott. Még pártfelei kőzt is igen kellemetlen benyomást tett az a tapintatlansága, melylyel megtámadta a királyné ő felségét külföldön időzése miatt. Végül Pogrányi József beszélt a függetlenségi pártból.

Belföld.

Estei Ferencz Ferdinánd főherczeg, Magyarország jövendő trónörököse, elhatározta, hogy Budapesten állandó lakást tart magának. E czélra az udvarmesteri hivatal lakást keres a főherczeg számára. Az egész ország bizonyára örömmel fogadja e hirt.

—

Tisza beszédéről a legtekintélyesebb bécsi lapok hosszan irnak, és pedig a feltétlen elismerés hangján. Igy a Neue Freie Presse a következőket irja ismertetvén részletesen a beszédet: Tisza beszédét két oldalról kell hazafias tettnek nevezni. Az egykori miniszterelnök mindenek előtt meglehetős nyersen széttépte azt a legendát mely az ellenzék az ő személye körül szőtt. Szerették Tiszát egy titkos fronde főnökének tekinteni, mely a régi ebéd párt mintájára intrikákat sző a kormány ellen és a kabinetnek minduntalan nehézségeket okoz. Most a Tisza-féle fronde regéje szét van rombolva, mely regét részben oly emberek gondolták ki, a kik egykor a Deák-pártban levő frondeval gyöngéden kezet szoritottak, hogy azok segélyével a zavarosban halászszanak. De Tisza beszéde egyszersmind fényes védelme a kiegyezésnek is.

—

A valuta rendezés. A „Pol. Corr.“ budapesti értesülése konstatálja, hogy annak a tár-

gyalásnak, mely a két pénzügyminiszter és az osztrák-magyar bank vezérlő személyiség i közt lefolyt a valuta rendezés ügyében, nem volt semmi hivatalos jellege s csak az a czélja volt, hogy a bank vézérférfiai a két kormány szándékairól, az utóbbiak pedig az előbbiak nézeteiről tájékozódjanak. Megbeszélték a valutarendezés visszahatását a bankra, az utóbbinak jutó szerepet, ez utóbbinak jövendő helyzetét s a két kormányhoz való viszonyát, továbbá a két kormánynak a valuta-rendezés folytán a bankra eső esetleges nyereségben való részesitését. — A magyar alkormányzói állásra Hieronymi Károly országgyülési kepviselő van kiszemelve, kinevezését azonban egy elvi kérdés eldöntésének kell megelőznie, mely felett a képviselőház uemsokára határozni fog.

—

Járásbirósági fegyházak. Az igazságügyi miniszteriumban, törvényjavaslat készült legközelebb el, a mely hivatva lesz a járásbirósági fogházak nagy részének siralmas állapotán segiteni. A belügyminiszteriummal egyetértőleg megállapitott törvényjavaslat kimondja, hogy a közigazgatási uton elitélt egyének szabadság büntetése a járásbirósági fogházakban lesz végrehajtandó s ennek fejében a belügyminiszterium átengedi a közigazgatási uton befolyó büntetéspénzeket ily fogházaknak épitésére. A törvényjavaslat még ezen ülésszak alatt a képviselőház elé fog terjeszteni.

Márczius 15.

(Folyt. és vége.)

Ime igy tolul előtérbe a márcziusi napok egyik főalakja Petőfi Sándor. Az ő lelke megérezte a jövendő napokat, megértette, hogy az ő ideje következik, mert Petőfi a szenvedélyt képviselte. Mig Kossuth szónoklatainak legnagyobb hevében is mindig államférfiu, higgadt politikus maradt, a ki ismerte a határokat, melyen tul terjeszkednie nem szabad ; addig Petőfi határtalan szenvedélye korlátokat nem ismert. Maga irja naplójában. Apárizsi forradalom kitörése egy Pestről távol eső megyében egy fogadóban lepte, rohanta meg e hirszivemet, fejemet, lelkemet, idegeimet. „Vive la republique!“ kiálték föl, aztán némán merően álltam, de égve mint egy lángoszlop. Valóban Petőfit nem az idő tette azzá, a mi, az ő geniusa nem él a napi események kegyelemkenyerén, ő utolsó betüig érezte a mit dalolt; mutatja ezt ifjukori álma, legfőbb vágya a mint ezt „Egy gondolat bánt engem czimü költeményében még 1846-ban kifejezte :

Ha majd minden rabszolga nép
Jármát megunva sikra lép
Pirosló arczczal és piros zászlókkal
És a zászlókon eme szent jelszóval
„Világszabadság“
S ezt elharsogják,
Elharsogják kelettől nyugatig
S a zsarnokság velök megütközik
Ott leszem el én
A harcz mezején.

Elmondjam-e ujból a márczius 15-ki nap eseményeit? Elmondjam-e mint gyüjtötte Petőfi, Jókai, Vasvári maga köré az ifjuságot, mint lelkesiték a körültök csoportosult tömeget, mely ujból és ujból hallani kivánta Petőfi „Nemzeti dalát“ a ma már nemzeti imává vált „Talpra magyart.“

Hiszen önök mindnyájan ismerik ezen csodás eseményt, hiszen ama nap emléke mindnyájunk szivében van vésve. Tudják, hogy a maroknyi csapat lelkesedése, mint ragadta magával Pest városa egész közönségét. Ismerik a Jókainak „A nemzet kivánságai“ czimü proklamacióját, a magyar szabadság ezen evangeliumát. Csak a kép teljessége kedveért akarom e nap főbb eseményeit vázolni és bocsánatot kérek, ha ismerteket ismételek. Es hiszen oly fenséges, oly dicső volt e nap, hogy szivünk nagyot dobban lelkünket a gyönyör érzete tölti el, vala hányszor e nap történetét halljuk.

Hideg, esős reggel volt, a midőn márczius 15-én Petőfi a hiressé vált „Pilvax“ kávéházban megjelent, hogy ott a még 14-én este nagy lelkesedéssel elhatározott mozgalmat meginditsa. De csak hatan jelentek meg, és hatan indultak az egyetemre, a hol Petőfi nemzeti dalával és Jókai proclamátiójával megnyerte az egyetemi ifjuságot és az orvosnövendékeket. A néptömeg belevegyült az éljenzésbe és zugó éljen követte a Petőfi inditványát, hogy a censor helyett a nyomdába menjenek. Petőfi, Jókai, Vasvári és Vidats a Landerer-féle nyomdába mentek, a hol a nép nevében egy sajtót lefoglaltak. Nehogy a tulajdonost, vagy munkásait baj érje, az ifjak maguk szedték ki a két röpiratot, a programmot és a nemzeti dalt. Ezalatt Vasvári, Jókai, Egressy, Irányi a künn álló néphez beszédeket tartottak: „Nincs többé censor mondá Vasvári“ bennt a sajtó most legelőször mozog szabadon. egy pár percz alatt világot lát a szabad sajtó első szülötte. A sajtó most találkozott először szüz k zirattal melyet semmi censori kéz meg nem fertőztetett. Az eső hull alá! A természet keresztvizében fogjuk az első szülöttet megfürészteni.

Déli 12 órakor megjelent Irányi és a tömegnek fölmutatta a még nedves nyomtatványokat. Mély megindulás vett mindenkin erőt, a midőn Irányi messze ellhalatszó hangon igy kezdé beszédét: Márczius 15-ének dele Magyarország egy magasztos fejezetét képezi. Itt a sajtószabadság első terméke, a népjog első müve. Bármily szabad lesz egykor Magyarország, a nemzet bármily jogokat vivand ki: az a dicsőségünk mindig megmarad, hogy a szabadság legfontosabb tényezőjét, a szabad sajtót mi vivtuk ki polgártársaim. Kiosztották a nemzeti dalt, a 12 pontból álló programmot, mely az országgyüléshez intézendő kervényben a nemzet óhajtásaiként követeli: A sajtószabadságot, a felelős miniszteriumot, a törvény előtti egyenlőséget polgári és vallási tekintetben, a közös teherviselést, a jobbágyság felszabaditását, nemzeti hadsereget, a politikai államfoglyok kiszabaditását és végre az egyesülést Erdélyel.

A délután 3 órakor a nemzeti muzeum előtt tartott népgyülés elfogadta a programm pontjait, maga a városi hatóság Rottenbiller polgármesterrel az élén magáévá tette az ifjuság által kezdeményezett mozgalmat és a beleegyezés jeléül a városház tornyára fölvonta a nemzeti szinü zászlót.

Most nagy néptömeg tódult át Budára, hogy a helytartóságtól a censura rögtöni eltörlését és Tancsics Mihály az elfogott democrata költő szabadon bocsátását kieszközölje. A terv sikerült és Tancsics előtt megnyiltak a börtön ajtói. Fényes fáklyásmenetben kisérte a nép Tancsicsot Pestre, övéi körébe. A nemzeti szinházban Bánk-Bánt, ezen sokáig eltiltott hazafias szinmüvet, adták elő, de a zsufolásig megtöltött szinház közönsége, nem akarta a nagy tragoediát végighallgatni, Egressy Petőfi dalát szavalta el, melynek refrainjénél ujból és ujból fölharsant az egész közönség esküje.

Gyönyörüen irja le ezen nap eseményeit a költő ragyogó szineivel kifestve maga Jókai Mór, a tengerszemü hölgy czimü regényében, beleolvasztván saját életének egyik legszebb episodját, egy kellemes idyllt, a nap viharos eseményei közepette.

A mikor ugyanis este a szinházban Jókai és a szinpadról lelkesitő szavakat intézett a

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Az idealista.

(Elbeszélés.)

Folytatás.

Vértesi Gyulától.

VIII.

El-elnézem magamat a tükörben. Savószinszemü tömpe orru, esetlen nagy homloku széles arcz néz vissza rám. Hogy mondhatja erre valaki még csak azt is, hogy csinos; pedig hallottam, hogy mondják; édes anyám pláne nagyon sokszor hallja, persze akkor is, mikor senki sem mondja.

Hát ez volnék én kivülről. Együgyü, kifejezéstelen arcz. Hát belülről? Mi nemes tulajdonságom van? Semmi. Nagyon középszerü legény vagyok én; egy kis tudás, egy kis képesség, nagy adag önbizalom, becsvágy, véha pedig bizalmatlanság önmagam iránt, amint változó szeszélyem hozza, ez vagyok én.

Jó szivem talán van, de hátha az, amit gyöngédségnek nevezek, csak gyöngeség? Hátha nem vagyok jobb a többi embereknél, csak gyöngébb?

Miért választott ki engemet ez az ünnepelt leány a többi közül, engemet, a szegény komédiást mikor ott voltak az elökelő, gazdag, szép udvarlók?

— Mit szeret maga rajtam, édes? — kérdezem tőle.

— Mindent. Szelid arczát, jó szivét, gyöngéd lelkét. És én tudtam azt, hogy maga meg fog engem szeretni, tudtam régóta, mióta láttam, hogy kerülni akar.

Elmondtam neki, hogy miért kerültem. Mert ott láttam mindég körülötte Nyisnyait. Azt hittem, hogy őt szereti.

— Hátha igazán öt szeretem? — kérdé pajkosan mosolyogva.

— Tudom, hogy nem szereti, ő maga panaszolta el. Szegényt egészen megsajnáltam. Azt hiszem, ez volt az első veresége a hires Szeladonnak.

— Szegény ember! — mondta Mariska — pedig tudom, hogy nagyon szeret. És olyan gyöngéd, olyan jó, ugy beczézget, mint valami kis babát. De hiába, ha nem tudom szeretni. Mindenkiről el van végezve fönn az égben, hogy kit szeressen ide lenn. Rólam az volt hogy téged szeresselek Szeretlek is, szeretlek .... szeretlek.

Oh ezek a bűbájos szavak, hogy itt csengenek a fülemben! Nem is felejtem azokat el soha.

Órám most veri a tizenkettőt. Mariska azóta már alszik. A puha fehér vánkoson nyugszik a fekete fürtöktől beárnyalt márványszerü arcz, lassanként rózsásra pirul, amint mélyebb és mélyebb lesz az álma, ajka félig nyitva.

— Ugy szeretnék oda rohanni, csókkal lecsukni a kis ajkat, azután hogy észre se vegyen, viss a osonni . . .

Aludj, aludj te drága, te édes!

IX.

Van a társulatnál egy igen kedves komikáné: Lentiné. El tudna szóval tartani akármilyen nagy társaságot. Mulatságos, kedves asszony. Csak egy hibája van, nagyon szabadszáju. A multkor is a próba alatt, ott álltunk hárman az oldalfalak közt, ő, Mariska és én. Egyszerre csak odafordul Mariskához:

— De jó dolgodi van neked. Kázmérod képviseli a szerelem prózáját, — ez a gyerek meg a szerelem idealizmusát.

Mariskának ép jelenése volt, beszaladt a szinpadra, magunkban maradtunk Lentiné félrehuzódott s csöndes, lassu hangon elkezdte beszélni, hogy Mariska nagyon kedves, szép leány, el is hiszi, hogy szeret engemet, de hát, Nyisnyai előkelő befolyásos ember, hátha valami czélja van vele. Lehet, hogy el is véteti magát vele.

Oh miért nem mondta ezeket egy férfi, hogy arczul üthettem volna érte!

Hogy az én drágám árulná magát miut valami rossz portékát: ki add többet értem, ki vesz el?

Te csunya nyelvü vén asszony:

Az este egyikünk sem játszott sem Mariska, sem én. Fölmeutüuk a szinészi páholyba. Én a páholy egyik szögletében huzódtam meg.

— Miért ülsz olyan messzire tőlem? — kérdezte. Ülj ide mellém, szorosan, hadd lássák meg, hogy itt vagy mellettem, hogy ne jöjjön fel egy léha gavallér sem untatni.

Szóról szóra ezeket mondta.

közönséghez, gyujtó beszédének bevégzése után a szinfalak közül egy föltünően szép nőalak lép ki az Árpád királynők hermelin palástjában, nemes homlokán diadémmal. Laborfalvy Roza volt a nemzeti szinház tragikája. Siri csend állott be. Az egymás mellett szorongó nép visszafojtott lélegzettel leste a történendőket. A müvészet papnője a szabadság apostola elé lépett és keblére tüzte a három szinü kokárdát. Szemtől — szembe állottak s e pillanat két sziv sorsa örökre egyesült.

Ez volt a márczius 15, melyet még nehány örömtelt nap követett. Az országos bizottság Bécsben az udvari camarilla ellenére czélt ért és márczius 17-én leérkezett a királyi leirat, mely a nemzet kivánságait kielégitette és még ugyanazon nap István Nádor a királyi leirat értelmében gr. Batthyani Lajost, a főrend házban az ellenzék vezérét, kinevezte az első fele ős miniszterium elnökévé.

Fájdalom, hogy ezen örömmámor rövid volt, szomoru, de dicsőséges napok következtek azután.

Am de maradjunk márczius 15-énél, állapodjunk meg e napnál, mely egy hosszu korszak küzdelmének első vivmánya volt. Bárminő volt a későbbi fejlemény, egy kétségtelen, hogy ezen naphoz van füzve, a magyar sajtószabadság és a nép felszabaditása a jobágyság alól. Ezen nap nemcsak dicsőséges, fényes, de valóban szükséges nap volt. Igaza van Jókai Mórnak midőn ezt irja : Ne beszéljünk arról többé, hogy márczius 15-dike szép, ragyogó, dicső nap volt, ismerjük el, hogy szükséges nap volt. Szükség volt egy napra, mely félretaszitsa a törvényhozás ócska klepszidráját, és egy lökést adjon az időnek, mely a nemzetet évtizedekkel előbbre vigye.

Szükség volt, hogy rögtön rendkivüli nyilvánulás által szakitson a nemzet a mult balfogalmaival, hogy egyszerre jusson erejének öntudatára. Ettől a naptól számitja a magyar nép ujjászületését : ezen a napon hullottak le a bilincsek a jobbágyok kezéről ; ezen a napon lett szabaddá a föld és szellem s soha többé rabigába nem lehetett azokat verni.

Ime igen tisztelt hölgyeim és uraim, ez a márczius 15-ikének történeti jelentősége és a mint szükség volt ama napra, hogy Magyarország ujjászületését előidézze és a középkori szellem és felfogás utolsó foszlányait is elseperje, ép oly szükséges, hogy eme nap emléke örök időkre fenntartassék, hogy ezen nap nemzeti ünneppé avattassék. Mert ki merné állitani, hogy a szabadság ama fenkölt eszméje, mely a márczius 15-ki programmot áthatja, a mai korban már diadalt aratott, ki merné állitani, hogy a reactió sötét szelleme örök álmát aluszsza. Sajnos, senki sem állithatja. A szabad eszmék diadalmas korszakában ezen sötét szellem elrejtőzik ugyan, fél a világosságtól, ámde ha halványul a liberalizmus csillaga, elsötétedik ; rémes cryptáikból kikelnek ama ósdi szellemek, hogy huhogásukkal a félénkeket megijeszszék. Ezért tehát örömmel látjuk, hogy az ifjuság minden évben ujból és ujból lelkesedést merit ama fényes nap eseményeiből, szivébe zárja ama magasztos szavakat, azokat a jövő évre megőrzi. És az ifjusággal együtt mindnyájan hangoztatjuk : legyen szabadság, egyenlőség és testvériség,

Dr. Török József.

— 50 évi jubileuma alkalmából. —

A hosszu élet Isteni adomány, ha pedig ez élet olyan, hogy annak minden napja tett dus, egy óra, egy percz sincs hiába elvesztegetve s a munkához szükséges testi és szellemi erő, az emberi életkor szélső határáig birtokunkban lévén, folyton munkálhatunk, ez bizonyára az Isteni adományok legszebbike. Egy tudós bizony nem tudom már melyik nemzet fia : azt mondja hogy az öregséget nem az évek sokasága teszi.

Valóban ugy vagy mert amint igaz az, hogy vannak ifjak akik 20—25-ik évökben oly öregek, hogy sokszor már nem birva el az élet terheit önkezükkel vetnek véget életöknek, ép ugy igaz az is, hogy vannak 70, 80 éves öreg ifjak, a ik hó fehér hajjal, és görnyedt válakkal bár, de életpiros arczal és fürge léptekke , nem ösmerik a vénséget.

Egy ilyen öreg ifju ünn pli ma Debreczenben 50 éves orvosi jubileumát, s ez az öreg ifju a mindenki által ösmert, de mindenki által tisztelt, és szeretett Dr. Török József.

Hogy mit tesz az 50 évig szolgálni Aeskulápot, hüségesen, lelkiösmeretesen, azt bizonyára maga valódi értékében kevés ember tudja méltányolni. Télen hidegben, nyáron melegben, esőben, hóban, sárba, éjjel és nappal egyaránt, egyik házból ki másikba be, orvosságot irni beteget biztatni, s megtartani a türelmet mindég és minden időben. Minden pályán kell türelem de sehol sem annyi mint a tanári és orvosi pályán, de különösen ez utóbbit, majd minden beteg mihelyt, betegségéből egy kevéssé kezd felépülni kiálhatatlan, és szekánt lesz, s bizony az ápolókon kivül az orvos türelmét is nem kis mértékben, próbára teszi.

Vannak azonban betegek, akik valóságos keresztjei a doktoroknak, ha egy orvosság rögtön nem használ, már akor kétségbe esik rögtön elveszti a bizalmát, s bizony sok beszédbe kerül azt ujra vissza szerezni az orvosnak.

Egy-egy debreczeni családnál szokásba van, hogy az orvoshoz azzal állit be, kérem tessék jönni de rögtön, az éppen ebédnél lévő orvos leteszi a kanalat, s szalad a haldoklónak képzelt beteghez ; itt megérkezve az anya előkeresi valahonnan a kertből, a játszó pajtások közül a kis patienst, s elő adja, hogy „kérem doktor ur ennek a gyereknek viszket a talpa.“ Ez az ok a miért a ki fáradt orvosnak félbe kellett hagyni az ebédet.

Némely családnál szokásban van az orvost mindég 3—4 órakor hajnalba hivni. S ha az orvos megkérdi mért nem jöttek már estve, az a válasz „hogy hát kérem tetszik tudni, nem szeretünk alkalmatlankodni “

De ki győzné azt leirni hogyan és hányszor teszik az orvos türelmét próbára a mit annak elvesztenie soha sem szabad.

És dr. Török József nem is vesztette el azt soha ő betegeivel mindég ritka gyöngédséggel bánt és bánik folyton, de megis van a fényeeredmény, mert 50 évi praxis után, jegyzetes azt mutatják, hogy t ö b b m i n t s z á z e z e r e m b e r n e k n y u j t o t t o r v o s i s e g é l y t.

Dr. T ö r ö k J ó z s e f azonban nem csak mint orvos de mint tanár is, feledhetetlen érdemeket szerzett s a magyar tudományos akadémia által is beválasztatott az akadémiába rendes tagnak. De álljanak itt most az élatrajzi adatai :

Dr. T ö r ö k József Alsó-Váradon született Barsmegyében 1814-ben október 13-án, hol atyja Török József ref. lelkész volt s ki később Uj-Barson egyházmegyei esperes lett Az elemi iskolák végezte után testvérével T ö r ö k Pállal, a ki a dunamelléki ev. ref. egyházkerület püspöke lett, Selmeczbányára ment tanulni az ottani lyczeumba. — 1828 ban Debreczenbe jött a gymnasium 5-ik osztályába. Ekkor a debreczeni gymnasium még csak 6 éves volt. Itt végezte el a bölcsészeti, jogi és theologiai szakot is, 1836-ban Pesten az orvosi pályára lépett s azt 5 év alatt bevégezvén 1842-ben orvostudorrá avatták föl. Külföldi tanulmány-

---

Melléje ültem szorosan Kis kezét kezembe fogtam, s néztem az arczába hosszan, hosszasan. De nemsokára ijedten eresztettem el kezét, látva a mindennünen felénk szögezett látcsőágyukat.

— Mi bajod van ? Bánt, hogy látnak ? Azért is ide mellém. Közel, szorosan, hadd lássák meg, hogy szeretjük egymást.

S a bohó leány fölhevült arczczal, ragyogó szemmel, közel, egészen közel hajolt hozzám, hogy arcza szinte arczomat érte.

Bolond vágy fogott el, megcsókolni itt mindenki előtt.

— Megcsókollak — sugtam neki :

— Csókolj, — s odanyujtotta az ajakát.

— Mit tagadjam hogy szeretlek. Nem is tagadom, hanem szeretném kikiáltani az egész világnak, hogy szeretlek, szeretlek.

Arcza lázasan kipirult, hangja reszketett s a kezemet odaszoritotta dobogó szivére.

Hazafelé menet találkoztunk Lentinével.

— No fiaim, ti ugyan szép szerelmi jeleneteket csináltok odafenn a páholyban. Mindenki titeket nézett.

— Hadd nézzenek. Meg akartam mutatni az embereknek, hogy Palit szeretem, — felelte Mariska.

— Csak láttad volna Nyisnyait, ott ült előttem, hogy izgett mozgott a székén, föl-föl nézett rátok, azután idegesen lecsapta a látcsövét, megcsóválta a fejét, szóval a körülötte ülőknek igyekezett tudtára adni, hogy ez mégis sérti az ő morális érzékét. A vén kópé ! Mintha ő másképen tenne, ha tehetné, — végezte be szavait Lentiné.

Mi pedig jóformán rá se hallgatva, kart kartba öltve, szép lassan mentünk hazafelé. Kezét kezembe fogtam, fél vállal rám hajolt, a lábaink meg menet közben össze-össze értek.

Fájdalom, nagyon hamar haza értünk, pedig elég lassan mentünk.

Ő belépett a kis kapuajtón, én kint maradtam. S amint ugy egymással szemben álltunk, a csillagfényes, holdsugáros esti világitásban, fehér arcza bájos vonásai közül észbontó ragyogással váltak ki sötét nagy szemei, testéhez simuló hosszu, vékony köpenye alól ki-ki duzzadtak bájos alakjának ruganyos körvonalai, a kis tollas barát alól kaczérkodólag kihivólag kandikált ki egy-egy homlokára boruló hajfürt.

Vérem már az egész estén át csak ugy égett, forott, egész testem szilaj vágytól reszketett, nem tudtam többé magamon uralkodni. Átöleltem, átfogtam s mint valami kis gyermeket, ölben vittem be a szobába. Elmondtam azután neki, hogy végre én is fiatal ember vagyok, a vérem ég, ha látom, meghalok ha nem birhatom és mit tudom én mi mindenfélét beszélhettem neki össze-vissza.

Csak azt tudom, hogy hangos zokogás téritett magamhoz lázas, önfeledt beszédem közepett.

Mintha csak arczul ütöttek volna — Hát én nyomorult, akit szeretek, azzal igy bánok !

Elkezdtem csókolni bünbánólag a kezét, letérdeltem előtte s úgy kértem, hogy ne haragudjék rám.

Azt mondta, hogy megbocsát. Ő volt az oka, hogy én ennyire mentem. Miért mutatta meg, hogy engem szeret.

— A férfiak mindenre feljogosi tottaknak hiszik magukat, hogy ha egy nő azt mondja nekik: szeretlek. Azt hittem; hogy te más vagy, jobb vagy a többinél.

Igy mondta. És én megesküdtem neki, hogy, mig annyi fizetést nem kapok, hogy őt is eltarthassam, mig kis feleségem nem lesz, addig birására nem is fogok gondolni.

— Köszönöm Pali. Most már nem félek veled együtt lenni. Szeretlek, mint embert nem szerettek még, tiéd a csókom, az ölelésem ; de ugy-e nem fogsz visszaélni jóságommal soha ?

— Esküszöm, hogy nem.

Nina rikácsoló hangon kiáltott ki a másik szobából, hogy még most is itt vagyok ? Nem elég naphosszat nyalakodni !

Odakint a hüvös esteli levegőn, elgondolkozva a történeteken — félénken — azt kérdém magamtól, hogy lesz e erőm megtartani az esküt ?

Egy hang visszafelelt bennem :

Minden becsületes embernek van annyi ereje.

Igazad van. Nekem is lesz.

(Folyt. köv)

utra indult és pedig Berlinbe, a hol Schönleint a belgyógyászatban, Dieffenbachot a sebészetből, Bamberget az idegkórtanból, Algersteint a szemészetből, Barez-t pedig a gyermekgyógyászatból hallgatta. Mindannyi európai hirü név volt. Ezek mi d kitünő bizonyitványt állitottak ki Török számára.

1947-ben, május 14-én házasságra lépett özv. báró Maldényi Jánosné, szül. Polizsánszky Teréziával s ezen házasságból szü'etett leánya Zu ima 1848-ban.

Mint gyakor'ó orvos Pesten csakhamar keresett lett és már 1843-ban 'eve'ező tagja lett a magyar tudományos akadémiának. Ezután nemsokára megvá asztották az egyetem diaethetikai tanszékére, pedig ez akkoriban nagyon nehéz vo t, mert e őször is az egyetem katholikus jellegü vo t. másodszor mert 3 olyan kérdésre ke ett fe e ni magyar, la in és német nye ven, a mit 3 bécsi tudós adott föl s aztán még kü ön kel ett szabad e őadást tartani ezen a három nye ven.

1847-ben bekövetkezett a debreczeni főiskolánál az, hogy a debreczeni főiskola egyik kitünő tanára Csécsy Nagy Imre meghalt. Az egyházkerületi gyülés Törököt hivta meg s ő ezt csak ugy fogadta el, hogy tanársága mellett még orvos is lehessen. Ezt meg is engedték neki. Azonban 1848-ban kitört a szabadságharc és május havában feloszlatták a főiskolát s az csak 1849 novemberben nyilt meg ujra. A forradalmi kormány két honvéd kórház főorvosává, később miniszteri tanácsossá nevezte ki az egészségügyi osztályhoz. Világos után ujra elfoglalta tanári székét a főiskolánál. Ekkor a főiskolát teljesen desinficiálták, mert az egészen kórházzá volt átalakitva. Ugyanakkor lett dr. Zilahy után a kollegium főorvosa. Az eddigi prakszisa alatt 30 ezer beteget gyógykezelt és alig volt egy-két halálesete, a miért szerencsés orvosnak nevezhető.

1860. szept. 20-án érte az a csapás, hogy neje meghalt. Ebbeli bánatát növelte az, hogy 1864-ben október 23-án szeretett leánya is követte édes anyját. Ezután többé nem nősült meg, hanem szeretetét mostoha-gyermekeinek, kik neje első házasságából születtek, szentelte.

Mint gyakorló orvos nagy keresettségnek örvend most is és számos előkelő családnak házi orvosa. Tanári müködése még legfelsőbb helyen is méltánylásra talált, mert mint ilyen, 40 évi müködés után királyi tanácsossá neveztetett ki a király által.

Irodalmi müködését sem hagyhatjuk érintetlenül. Első dolgozatai költemények voltak, melyek a Péczely József által 1834-ben szerkesztett „Debreczeni Lant-"ban jelentek meg. Mint orvos növendék „Magyarország nevezetes termékei" pálya kérdésnél akadémiai dicséretek nyerte ez nyomtatásban is megjelent. Mint szigorló, ezt a pályakérdést adta ki nyomtatásban : „Az egészséget nem rontó szépitő szerekről" s ez az értekezés akkoriban nagy keresletnek örvendett. Midőn az akadémia rendes tagjává választották, székfoglalóját e czimen tartotta : „Debreczen földtani viszonyai." Igen érdekes értesitést irt még a „Kaba-debreczeni lebköről", melyet az akadémián olvastak fel. Nevezetes munkája még a „Népszerü emberélettan, tanodák és a mivelt közönség számára" sat. sat

Dr. Török Párisban is tanult s az ottani fakultás igen jó bizonyitványt állitott ki a számára. De minden bizonyitványnál többet ér az, a mit a felgyógyult betegek, a lelkiismeretesen ápolt kis dedek és szülők hálája állitott ki dr. Török József humanitásáról és szakképzettségéről, különösen nálunk Debreczenben, hol nincs ember a ki ezt a magas koru orvost ne tisztelné és ne szeretné.

Napi hirek.

— **Bel czay Gyula.** A debreczeni szinháznak s a debreczeni közönségnek kiváló vendége lesz ho nap. A holnapi kettős jótékony czélu hangversenyen a katonai zenekar Beliczay Gyula magasztos zenéjü D.-mol symphoniáját is előfogja adni s maga a mester is jelen lesz ez alkalommal, sőt — a mint halljuk — személyes vezénylete alatt fog a mesteri mü előadatni. Ritka élvezet lesz e mü hallása s a classicus zene barátait s a debreczeni közönséget általában kiválókép érdekelni fogja maga a mester személye is, ki a fővárosban s a külföld számos elsőrangu nagy városaiban aratott fényes diadalai után először szerencsélteti ezuttal látogatásával az alföld legmagyarabb városát. Beliczayról Liszt Ferencz ugy nyilatkozott hogy, a legelsö magyar zeneszerző. Nem lesz érdektelen, ha a magyar zene e kiváló mesteréről s eddigi müködéséről egyetmást közlünk ez alkalomból Beliczay 20 évi (1851—1870.) szakadatlan bécsi tartózkodása alatt végezte kimeritő tanulmányait a zene összes ágaiban, ide számitván a magasabb zongorajátékot, a zeneszerzést és a zene elméleti tudományait. Egyidejüleg mint karénekes, tagja volt a Stegmayer-féle ének-akadémiának és a Herbeck-féle énekegyletnek s itt bő alkalma nyilt a classicai müvek gyakorlati tanulmányozására. Ugyancsak Bécsben, mint mübiráló és zenetanár is müködött. A zeneszerzésben Hoffmann Joachim, Krenn Ferencz és Nottebohm Gusztáv voltak mesterei, a zongorajátékban pedig Halm Antal alatt nyerte utolsó kiképzését. Halm Bethovennal barátai viszonyban élt és különösen Beethoven müveinek előadásába vezette be Beliczayt. Halm a többek közt Heller és Henselt tanitója is vala. — Krenn Ferenctől Beliczay már 1857-ben kitünő irásbeli bizonyitványt kapott, melyben karmesteri állásra ajánltatik. Beliczay első zongora hangversenyét 1864. évi febr. hó 21-én adta, nagy tetszést keltvén, a bécsi conservatoriúm termében ez alkalommal már saját szerzeményü három darabot is előadott. — Első nagyobb szabásu müvét, F-dur miséjét 1867. nov. 15-én adták elö először a bécsi Szt. Mihálytemplomban Ugyanazon év decz. 8-án Herbeck vezénylete alatt az „Ave Mária" (E-dur, 9. mü) került előadásra a bécsi udvari kápolnában, nagyobb müvei közül a G-moll vonós-négyest (21. mü) játszotta Budapesten 1879. évi márcz. 31-én Jean Becker florenczi négyes társulata. Ezen mü eddig már 30—40 városban aratott tetszést, többek közt New-Yorkban és Szt.-Pétervárott ; az utóbbi helyen Auer L. négyes-társulata előadásában, az „Orosz Zenetársulat" egyik hangversenyében. Beliczay Zongora-triója (op. 30) már két izben aratott sikert Párisban Ugyanitt jelent meg többek közt Beliczay egy zongora-sonatája, melyet ő a hires Marmontel, párisi conservatoriumi tanárnak ajánlott, aki e müről nagy elismeréssel is nyilatkozot. 1887-ben a karlsbadi fürdő-zenekar Beliczaytól egy vonószenekarra irt Serenade-ot adott elő s az 1888-iki nyári idény alatt Belicay eddigi legnagyobb müve, nagy zenekarra irt D-moll Symphoniája ugyanitt kétszer adatott elő rendkivüli hatással és sikerrel.

Beliczaynak eddigelé 65 zenemüve jelent meg Több kitüntetésben részsült külföldi udvaroktós királyunk is 1870-ben arany éremmel tüntette ki. A budapesti zene akadémián 1888 óta rendes tanár, a zene szerzés elméletét adja elő. Tanitványai rajongva szeretik ugy nagy talentumánál, mint igaz, magyar hazafias szelleménél fogva, melylyel bizony a zeneakadémián nem minden előadó tanár dicsekedhetik. Isten hozza őt körünkbe ! (**B. J.**)

— **Márczius 15-ike az internátusban.** A kereskedelmi akadémia internátusa szintén lelkesen meglüte márczius 15-dikét. Dé után 5 órakor összegyültek az internátus nagytermé ben, a hol Bayer igazgató is jelen volt s az internátus ifjai, kiknek külön önképző körük van, felolvasást és szavallatokat rendeztek. Az első felolvasó Csia Kálmán volt, a ki a márczius 15-iki eseményeket méltatta, utána Patzauer Arthur szavalta a „Talpra magyart", majd Harsányi Sándor tartott felolvasást Petöfi életéről Buday Aladár a „Rab orosz'ánt" szavallta, László Pál az „Erdélyben" czimü költeményt, Szuchányi Tibor „A munkácsi várban" czimüt, végül ismét Csia Kálmán szavalt. Ezzel a szép ünnepély — melyen nem internátusbeli akadémisták is voltak je en — véget ért

— **Ev r formátus zsinat.** Az egyházalkotmányi törvények harmadik részét a lelkészválasztási törvényeket kezdte tegnap tárgyalni a zsinat. Tisza Kálmán elnök a részletes tárgyalás megkezdése előtt szükségesnek látja, hogy a zsinat négy elvi kérdésre nézve megállapodjék. Az elvi kérdések a következök : 1 Legyen e lelkészválasztás megh vás utján ? 2. Osztályoztassanak e az egyházak ? 3. Megállapitassék-e a lelkészi kvalifikáczió az egyes osztá yokra nézve ? 4. Legyen e kandidáczió ?

A kérdések egyenkint feltétetvén, az első háromra a zsinat egyhangulag igennel felelt, csak a kan didáczió ell n nyilatkozott a többség nemmel. E kérdéshez Horthy István főgondnok határozati javaslatot nyujt b , m ly szerint a zsinat kimondja, hogy a lelkészválasztási törvények 3. 4. és 5. fejezete bizottsághoz utasittassék olyan értelmü módositás czéljából, hogy szükség esetén a kandidáczió melletti választás is lehetővé téve legyen

Czike Lajos, Beöthy Zsigmond és Fejes István a szabadválasztás mell tt, Doroghy Lajos és Szász Domokos p dig az ellen a Horthy határozati javaslata mellett be zéltek. A vitát ma folytatják.

— **A koronázás jubileuma.** Somogyvármegye a kormányhoz és az országgyüléshez intézett azt a feliratát, hogy ő Felsége a király megkoronázásának 25 éves fordulója országosan megünnepeltessék, Debreczen város jog és pénzügyi bizottsága pártoltatni javasolja.

— **Katonai hangverseny.** Az általunk már többször emlitett 18-iki katonai hangverseny igen sikerültnek igérkezik. A 39 gyalogezred zenekera Czapek Péter karmester személyes vezetése alatt ki fog tenni magáért és nagyobbára magyar symphoniákat fog játszani. A hangverseny müsora a következő : 1. Sakuntala nyitány Goldmarck Károlytól. 2. Románcz, Verditől az „Atala" czimü operából. 3. D. moll symhonia 45. mü a) Mapostoso-allegró, b) Scherzo allegro molto, c) Adagio cantabile, d) Finale Allegro con brio (kéziratban először) Beliczay Gyulától. 4. A nőgyülölő, vigjáték Benedixtől, előadja a szintársulat. 5. Tündértáncz a „Viora" balletből Szabados K.-tól. 6. Aria a „Kunok" nagy operából Császártól, énekli Hunyady Józs f ur, a debreczeni szintársulat tagja.

— **Baleset** történt tegnap a honvéd lovas laktanya épi ésénél. Egy nagy tömegü föld leomlott és leütötte a lábáról Lipner Ferencz 40 év körüli munkást. Lipner oldalbordáit törte az esésben. Azonnal a kórházba vitték, a hol gondos ápolás alatt áll.

— **Ház-csere.** Balogh Imre helybeli ügyvéd a nagyujutczai emeletes bérházát 80000 forint, Széchenyi utczai földszintes házát 30000 frt értékben elcserélte Telegdi Lajos budapesti lakos egyik budapesti nagy bérházával, olyan feltétel mellett, hogy Balogh Imre, aki ezután is debreczeni lakos marad, a budapesti házra ráfizet 70000 frtot.

— **Szemcsés kothártyalob.** Belügyminiszteri rendelet folytán a szemcsés köthártyalob esetekről félévenként jelentést kell fölterjeszteni a belügyminiszterhez. Debreczenben a mult félévben ebben a ragályos szembetegségben szenvedőt az iskolákban a gyárakban és tömeges szállások lakói között nem találtak a havonként megejtetni szokott vizsgálatok alkalmával. Az idei fősorozásnál azonban találtak két szemcsés köthártya lobban szenvedö hadkötelest, a kiket már előzöleg magán orvosok gyógykezeltek. Most mindkettőt közkórházba utasitották.

— **Betöréses lopás.** Illyés János Csokonai utczai 480 számu lakásából, mialatt ő egy lakadalomba ment, ismeretlen tettesek a ház ajtaját feltörték s onnan egy női bundát, férfi felöltőt és párnákat loptak el. A tetteseket nyomozzák.

— **Uj választmány.** A debreczeni izr. chewra-Kadischa szent egylet uj választmánya tegnap tartotta meg első alakulási gyülését. Az uj választmány tagjai a következők: Biederman E. csengeri Ferencz, ifj. Csengei Ignácz, Drucker Mór, Feischl Károly, Fleischmann Mór, Frankl Ferencz, Hartstein Péter, Hidvéger Mihály, Hirschfeld Ármin, Katz Jakab, Kohn Adolf, Klein Márton, Lichtstein Sámuel, Dr. Popper Lajos, Keizh Hermán, Rósenfeld Mór. Rósenfeld Márton, Rósenthal Dániel, Schwarcz Bernát, Schirf Jakab, ifj. Schwarcz Lajos Stern Hermán, Tafler Ignácz, Weinberger Lajos, Weisz J. Lajos, Weisz. Lévi.

— **A lekottázott beszéd.** Ha igy haladunk állandó rovatót nyithatunk a debreczeni találmányoknak. A K. Tóth Sámuel egészségi pipaszárai, a Dézsi Lajos gyors-forralója, D é r i Gyula villamos kocsifékezője, a Leidenfrost Armin kávépörkölője után következik az ifju. Szotyori Nagy Károly mesés felfedezése, mely ha csakugyan beválik, világraszóló találmány lesz és csaknem egyenrangu a fonográffal. Ez a találmány a beszéd lekottázása avagy a kedélyhangulat lemuzsikálása.

A fővárosi lapokban olvassuk, hogy ifj. Szotyori Nagy Károly budapesti zenetanár és a kálvintéri ref. templom orgonistája, aki debreczeni születésü, legközelebb egy érdekes és következményeiben messzeható fölfedezéssel szándékozik a tudományos világ elé lépni.

A fölfedezés csaknem mesés. Kiindult abból általánosan ismert élettani tényből, hogy az emberi hang még az arczkifejezésnél is hivebb eláruja az ember belső kedélyállapotának. A szinlelés természetesen ebben is szerepet játszik, de a hang fölött nehezebb uralkodni mint az arczizmok fölött, mivel — ha az ember nem szinész vagy orszgy. kégviselő — kevéssé van hozzászokva hangjának elváltoztatásához.

Nagy Károly erre alapitotta észleleteit s mi módon és mily eszközökkel, az még titok, de állitólag módját ejtette, hogy a kedélyhangulat typusait biztos zenei hangnemekbe rögzithesse. Találmánya lehetővé teszi, hogy az ember beszédjéből a kedély állapotának, örömének, boszuságának, félelmének, szeretetének s minden más uralkodó indulatjának hü zenei egyenértékét meg lehessen állapitani, a mi száz féle irányban bir nemcsak érdekességgel, hanem fontossággal is.

Első sorban magát a zenemüvészetet s az annyira fejletlen zenei tudást fogja előbbre vinni, ha a kedélyhullámzások természeti typusai rögzitve lesznek. Módot fog nyujtani arra is, hogy a törvényszékeknél a vádlottak és tanuk előadásának belső hangtani értékét, ravaszkodásukat, tettetésüket stb. biztosan föllehessen ismerni s a fölebbezésnél a vádlottak és tanuk előadásának belső, hangtani értékét, ravaszkodásukat, tettetésüket stb. biztosan föl lehessen ismerni s a fölebbezésnél a biró elé lehessen állitani papirosra téve. Aztán a szónokok, szinészek stb. abba a helyzetbe jutnak, hogy nagy mintaképeik előadásait s mint mondani szokták: koloraturját papirosból tanulmányozhassák.

A meseszerü találmányt Nagy Károly szükebb baráti körben meggyőző eredménynyel már be is mutatta. Legközelebb egy ily társaság előtt akarja bemutatni, melynek hivatott zenei szerzőkből, orvosokból, birákból és ügyvédekből lesz összeállitva a hol gyakorlati példákban fog kibontakozni az igazság.

Sez fog dönteni affölött, hogy a zeneszerző fölfedezésének értéke mennyire terjed; vajjon pusztán zenei becse van-e vagy általános kulturtörténeti becse, mely utóbbi esetben csaknem egyrangu lesz a fonograffal.

— **Pályázat katonai nevelő intézetekbe.** A honvédelmi miniszter megküldötte a városi hatósághoz, a közös hadsereg katonai nevelő és képző intézeteiben valamint a katonatiszti leányok soproni nevelő intézetében az 1892—93. tanév kezdetén betöltendő kincstári egész és féldijmentes, illetve alapitványi és fizetéses helyekre vonatkozó pályázati hirdetményt. Összesen 280 egész és féldijmentes hely lesz üresedésben. Ugyancsak megérkezett a fiumei hadtengerészeti akadémián betöltendő 37 ingyenes és féldijmentes kincstári fizetéses és alapitványi helyre vonatkozó pályázati hirdetményt. Ezekre azon megjegyzéssel hivjuk fel az érdekeltek figyelmét, hogy a pályázati feltételek a város jegyzői hivatalában lesznek megtekinthetők.

— **Az épülő Debreczen.** A városi tanácshoz ujabban következők adtak be kérvényt épitési engedélyre (harmadik kimutatás) I. egyemeletes utczai lakóházra: Kerékgyártó István kis-várad-utcza. Széll Kálmán kis-várad-utcza. II. földszintes utczai lakóházra: Gaál János 1636. h. sz. Csuka István 2799. h. sz. Uszó István 2001. h. sz. Nicht József 1306. h. sz. Kiss Mihály 3221. h. sz. Cseresznyés István 3516. h. sz. II. Udvari lakóházra: özvegy Zechovics Gáborné 1636. h. sz. Szikszay Gábor 1646. h. sz. Baum Miksa 1910. h. sz. Berger Jenő 1780. h. sz. Tóth Bálint 770. h. sz. Szabó Bálint 2197. h. sz. — Az emlitett két egyemeletes lakóházban épül 27 szoba, az utczai földszintes házakban 14 szoba, az udvari földszintes házakban pedig 12 szoba, összesen 53 szoba.

— **Két évi sorozás.** A közös hadügyminiszter — a M. H. értesülése szerint — a következő tartalmu rendeletet intézte a hadtestparancsnokokhoz: „Az 1890-ik és 1891-ik évi sorozás eredménye kiváltképpen Magyarországon, messze tulhaladta a szükségletet, elannyira, hogy az előirt létszám annyira fedezve van, hogy az idén besorozásra kerülő ujonczok számára nincsen hely. E miatt, a IV. (budapesti) hadtest kivételével valamennyi hadtest ez évi szeptember hónapban szabadságolni fogja az 1890-ben besorozott legénység egy részét, hogy az ujonczok számára hely legyen. A IV. (budapesti) hadtest pedig, melynek állománya tul van tömve, szabadságolni fogja az 1890-ben besorozott összes legénységet, mert előreláthatólag Magyarországon az ujonczozás ismét kitünő eredménynyel fog járni.

— **Kettős eljegyzés.** Nagy József helybeli iparos és gazdálkodó egyik leányát Jolánt eljegyezte Némethy János iparos — másik leányát Mariskát pedig Csillag Gusztáv hadházi földbirtokos. A kettős örömünnepen a város számos előkelő polgár családja vett részt, s a kedélyes mulatság kivilágos kivirradtig tartott.

— **Csanády Jenöt.** Biharmegye közgyülése tegnap szolgabiróvá választotta meg. Csanády Jenő, aki széleskörü ismerettséggel sőt rokoni összeköttetésekkel is bir Debreczenben, a vaskohi járásba lesz beosztva. Ugyanezen közgyülés Baranyai Sándort I. aljegyzővé választotta.

— **A debreczeni ügyvédi kamara** részéről ezennel közhirré tétetik, hogy Fekete János knnszentmártoni ügyvéd, elhaiálozása folytán, a kamara lajstromából kitöröltetett; irodája részére gondnok kinevezésének szüksége fenn nem forog.

— **Közgyülés.** A debreczeni iparos ifjuság-önképző egylete folyó évi márczius 27-én, azaz vasárnap délután 3 órakor saját egyleti helyiségében rendes évi közgyülést tart, melyre az egyet alapitó, rendes- és pártoló tagjai tisztelettel meghivatnak. Debreczen, 1892. márczius 13. Az elnökség.

— **Rudnyánszky Gyula.** A Pesti Napló szerint kedden megvált a „Debreczeni Hirlap“ szerkesztésétöl. A D. H. azonban ezt még nem jelezte.

— **Népies házasságfölbontó fórum.** A házasságok fölbontása tudvalevőleg protestánsoknál a törvényszékhez tartozik. E forumhoz azonban nem valami nagy bizodalma van népünknek mert egy Bodó Julcsa nevezetü menyecske tegnap egyik kerületi kapitányhoz fordult azzal a kérdéssel, hogy válogassa el az urától, aki részeges, nem dolgozik, csak pusztit és szeretetét ökölcsapásokkal fejezi ki. A kapitány igyekezett népies szólamokban megmagyarázni, hogy a házasság nem olyan szövetség, melyet ugy lehessen felbontogatni, mint a cseléd meg a gazda közötti viszonyt s filippikája végén arra a kijelentésre jutott, hogy:

— De bizony Julcsa, békülj ki az uraddal, mert a házasság nem gyerekjáték.

— Bizony nem, könyörgöm alássan. Három esztendö alatt punkt négyszer kelepelt házunkon a gólya.

— **Áradások** A Tisza folyónak felső része néhány nap óta nagyban árad. Tokaj mellett a vizállás ma reggel 436 czm. volt; a legutóbbi 24 óra alatt majdnem egy méterrel növekedett. Mivel Tokajban a jég mindig áll, tartani lehet attól, hogy torlódás fog beállani és a folyónak Tokajon felüli része is nagy mérvben áradni fog. Ettől eltekintve, Tisza egészen le Tokajig csak ugy, mint Magyarország összes többi folyói, az egyeeüli Bodrog kivételével jégmentes.

— **A váltóürlapok.** Emlitettük, hogy a pénzügyminiszter uj váltóürlapokat hoz az eddigi vörös alnyomatu váltóürlapok helyébe. A pénzügyminiszter értesiti most a közönséget, hogy a régi váltóürlapok e hó 31-ig még használatban maradnak. April 1—30-ig pedig a régi váltóürlapok az adóhivatalban becserélendők.

Értekezlet a nyári szinkör ügyében.

Debreczen, márczius 16.

A nyári szinkör ügyében Simonffy Imre polgármester — nagyon helyesen — értekezletet hivott össze a törvényhatósági bizottság tagjai és a szinügy iránt érdekődők közül; azok nagy számmal is jelentek meg.

Simonffy polgármester előadta a dolog miben állását. E szerint a városi szinügyi bizottság és a tanács elvben pártolják a nyári szinkör eszméjét, sőt ki is irták a terv készitésre a pályázatot, mely márczius 31-én fog lejárni. Most hát a tanács szeretne összegyüjteni minden adatot, szeretné hallani a polgárság véleményét, különösen arra nézve, hogy a Nagyerdőre, vagy a városban kellene é épiteni a nyári szinkört?

Erre Zöld Mihály tb. tanácsnok előadja, hogy még Valentin kezdeményezte az ügyet. Ugyanis az ő anyagi romlását az okozta, hogy kis városokba kellett mennie nyáron. A szinügyi bizottság aggodalmasnak találja a jelen állapotot a szinügyre nézve s kéri a szinkör felállitását, mert az megmentené a szinügyet és esetleg a Nagyerdő forgalmát is emelné. A tanács kezébe vette az ügyet, felhivta a müépitészeket pályázatra azzal, hogy a pályanyertes mü 500 frtot kap. Most hát csak arra van szükség, hogy a hely állapittassék meg. A pályázati feltételek szerint, a szinkör 4000 nézőre terveztessék és pedig csak egy sor páholylyal és tetemes nagyságu karzattal. A szinpad 17 méter széles és 11 méter mély legyen szóval olyan mint a szinházé. A sülyedöknek 6 méter mélysége legyen és a szinpad 6 öltözővel, 2 raktárral birjon. A szinház előtt terjedelmes terrasz legyen. A fedél lehet kátránytető is. A falazat kivül lehet nyers, de belől vakolva. A költség belekerülhet 30 ezer frtba, a világitási felszerelést bele nem értve. A tervek a polgármesterhez nyujtandók be.

Komlóssy Arthur szerint a nyári sziukör helyére nézve minden kiküldött bizottság egyhangulag megegyezett, t. i. hogy az a Nagyerdőre épittessék. Sőt már ez az értekezlet is csaknem a Nagyerdőre hivatott ki, hogy ott a porban kinézzék a helyet. Most ime a kezdet kezdetére értünk, a mi azt mutatja, hogy az idén nem lesz nyári szinkör mert a helykérdés ez ügyben valóságos visszamenés. Ő csak az esetben találná indokoltnak ezt a halasztást, ha a szinkört czirkusszszá lenne átalakitva. (Főszámvevő közbe szól: Felépülhet még az idén,) Erről

szeretne ő biztositékot nyerni. Ha az idén felépithető, ő lemondana a czirkusz kérdéséről A helykérdéshez csak akkor szól, ha a tárgyban felvilágositást nyer.

Simonffy polgármester felvilágositásul megjegyzi, hogy a czirkus eszméjét már ugy a bizottság mint a tanács elvetette s most hát csak a szinkörről van szó.

Jóna Dániel elismerését nyilvánitja, hogy az ügyet ilyen széles körre terjesztették ki. De ő a maga részéről nem járulhat hozzá a Nagyerdőn való épitkezéshez, bár a szinkör épitését szükségesnek tartja, meri mondani, hogy a Nagyerdő nem lesz megfelelő, messze van, a nép nem fog oda menni és nem is ér rá, ha csak vasárnap.

Azt sem szereti, hogy az épitést a város akarja eszközölni, pedig hátha vállalkozó is akadna. (Zugás.) Ha akad olyan. a ki felépiteni akarja, — akkor ő nem ellenzi, de ha a város akarja épittetni, akkor ellenzi. (Nagy derültség.) Szólitsanak fel vállalkozót. (Zaj.) Nem adom meg magam addig, mig a mit el akarok mondani, el nem mondom. Tessék idegen ember által készittettni el a szinkört.

Kovács Sándor szintén nem tudja azt, mért került elő ujra a helykérdés Egy nyári szinkört zöldbe kell tenni, a mi azonban megközelithető. Sőt ő ugy képzeli a nyári szinkört hogy annak fedele esetleg felnyitható és elzárható legyen. A nagyerdőre azért is ki kell tenni a szinkört mert ha idebent csinálják, mindegy akár a nagyszinházban játszanak. Annak a ki azt mondja, hogy nem lesz a szinkörnek publikuma állithatja lesz annyi mint Nyiregyházán vagy Szigeten s pedig oda még utazási költséget is kell fizetni. Inditványozza mondassék ki: legyen az épités ugy a hogy a bizottságok és a tanács elhatározták. (Éljenzés) Csak az az inditványa volna még, hogy a Nagyerdőn ne a lövölde mögé, hanem a korcsolyázó egylet helyére épittessék, mely közel van a vasuthoz. (Helyeslés.)

Simonffy polgármester s erint ez már részlet és erre nézve majd a Nagyerdőre fogja hivni az értekezletet. Az emlitett erdőrész a vizvezetékkel is összefüggésben lesz.

Dr. Medve Kálmán szerint fedetlen szinkört kellene épiteni és pedig a nagy szinház közelébe. Ő ezt másként nem képzelheti Sőt architectouikus akadály arra sincs, hogy bizonyos készülék segélyével a nagy szinházat is át lehet alakitani olyanná, hogy nyáron is lehessen benne játszani.

Komlóssy Dezső nézete szerint a ki azt kivánja, hogy idebe épittessék szinkör, az egysz rüen nem kivánja a szinkör épitését, mert olyan nagy mérvü a kisajátitások kellenének hogy azok az eszme kivitelét lehetetlenné tennék. A téli szinház átalakitása képtelenség. A nagyerdőt ajánlja a szinkör helyéül csakhogy az előadások ugy kezdődjenek, hogy alkonyatra befejezh tök legyenek. Ő már értekezett is a kis vasutta'. Nemcsak az épitési anyagok olcsó szállitása van kilátásba helyezve, de sőt a közönséget csaknem ingyen fogják kiszállitani. (Helyeslés.)

Erre elnök felteszi a kérdést szavazásra, mire a szinkör helyéül egyhangulag a Nagyerdőt szavaztameg az értekezlet.

Tóth István ezután még a mellett érvel, hogy a téli szinház hiányait hozzuk helyre s ezzel tegyük nyári szinházzá, ventillácziával látván el azt.

Erre a jelenvoltak e felszólalástól eltetekintettek s az értekezlet véget ért.

Irodalom—müvészet

Uj irodalmi vállalat. Az Athenaeum társulat, melynek „történelmi kézikönyvei“ oly kedveltségnek örvendtek, e vállalatát kibövitve, most mint az „Athenaeum kézi könyvtárá“-t bocsá ja közre. E „könyvtár“ egy-egy tudományszak, vagy annak egyes részlete feldolgozását fogja tartalmazni elsőrangu hazai és idegen irók tollából. A vállalat két csoportra szakad, az „irodalmi és történelmi“-re s a „gyakoriati ismeretek“-ére. Az első csoportba olvadtak a „történelmi kézikönyvek“. Ezeknek folytatása gyanánt a hazai és idegen irodalom, müvészet, társadalom és magánélet történelmét tárgyaló kisebb nagyobb munkák fognak megjelenni. A kötetek kötve jelennek meg s olcsó áron. Az uj vállalat első kötete Kardos Albert debreczeni tanár to lából tartalmazza „A magyar szépirodalom története a legrégibb időktől Kisfaludy Károlyig“ czimü munkát. Első formájában egy francz a nyelvü lapban jelent meg, itt átdolgozva kapjuk. A müvelt közönségek, az érettebb tanuló ifjuságnak van szánva s a szakmunkában elkerülhetetlen irodalomtörténeti és bibliograüai ballasztjától menten, könnyed formában, világos előadásban tárgyalja a magyar irodalom, főkép költészet fejlődését, a fejlődés mozgató eszméit és az eszmék kiváló képviselőit. A magyar irodalom épületét csak nagy vonásokban, csak kimagasló oszlopaiban mutatja be; elénk állitja azokat a korszakos irókat, kiknek ragyogó vagy fénylő sugarai nélkül nem teljes a magyar szellem és kultura világossága. A könyv a török ugor eredet vitáin kezdődik, majd a hun és magyar mondákkal ismertet meg, aztán a középkori keresztyén költészethez fordul, utóbb a vallásos lirával s a reformáczió költészetével foglalkozik. Balassa Bálint, Zrinyi Miklós és Gyöngyösi fellépével tágul a kép, a kuruczvilág költészete uj szint ád. Majd Faludival megszólal a szépprózа, az ujraébredés kora uj formákat honosit meg s Révai, Kisfaludy Sándor, Kazinczy, Csokonai, Berzsenyi, Kölcsey egész korszakot jelemeznek. A kötet ára 1 frt 20 kr.

A **„kenyér“** czimü emléklap, melynek jövedelme az árvamegyei inségesek enyhitéssre fog szolgálni, már is oly nagy anyaghalmazzal rendelkezik hogy az e miatt beállott technikai akadályok egy héttel késleltetik a lap megjelenését. Ezért a lap márczius 27-én kerül ki a sajtó alól s terjedelmére nézve valóságos könyv lesz. A remek kiállitásu munka mely előrelátható nagy jövedelmet fog hozni a jótékony czélnak, a magyar diszkönyvek sorában előkelő helyet fog foglalni, s a külföldi drága ajándékkönyveket pótolni fogja.

CSARNOK.

Melyik van lefőzve?

(Karcolat.)

Csinos barna ifju volt szép arczczal nyulánk testalkattal s ajkain örökös mosolylyal. A nők igen kedvelték, ő is kedvelte őket, el elbeszélgetett velük ma az egyiket, holnap a másikat kisérte, ma egyikhez, holnap a másikhoz ment, — de volt egy nagy hibája — hogy nem tudott semiáron se szeretni.

S ha kérdezték tőle, hogy mi az oka ennek, az ajkán ülő mosoly hirtelen gunymosolylyá változott s csak annyit mondott: — „Romeo szeretett, Othelló feltett, Hamlett kétségbeesett, s mindannyinak, mert szerelmesek voltak megölte szivüket, a szerelem, a féltékenység és a kétségbeesés. — Nem akarok ilyen sorsra jutni.

A ki megértette, az igazat adott neki. — aki csak konyitott hozzá, az azt mondotta, hogy nem kell okvetlenül féltékenynek lenni és minden kis dolog miatt mindjárt kétségbeesni aki pedig nem értette meg, — az nagy okosan a fejét csóválta és hallgatott.

Egyszóval ő nem hitte, hogy az ember szervezete egy oly gépezet, a melyben minden részecskének — s igy hát a szivnek is — legalább egyszer meg kell tennie a maga szolgálatát.

Harriet kedves kis jelenség volt.

Mint a szinésznők általában értette az oly fegyverekkel való bánás a melyekből Ámor nyilát észrevétlenül röpithetni. Nemrég ösmerkedett meg Alfonzzal — fogadott reá — hogy ő ezt a jégszivü ifjut meghóditja s csakugyan ugy látszott, mintha sikerülne.

De csak ugy látszott! Mert Alfonz okos volt s igen ügyesen tudta elrejteni az emberek előtt azt hogy a nők őt vóltaképen csak egy bizonyos pontig érdekelhetik s azontul nem; a sziv nála oly felesleges valami, mint a jóllakott embernek még egyszer a leves.

Harriet — látszólag — szörnyen szerelmes lett Alfonzba. — Alfonz meg visszont Harrietbe, mindenütt ott lógot a hol Harriet volt és méltán hihette mindenki, hogy az Isten is egymásnak szánta őket.

Igy ment ez egy ideig. Mindenik tudta, hogy ő csak a másikat bolonditja . . . Egy napon Alfonz a következő levelet kapta:

— „Kedves Alfonzom! Forró szerelmem késztet, hogy irjak. Itt vagyunk most a „Don Caesar Bazán“ próbáján s valóban elkeseriti szivemet, midőn hallom, amint erősitik pályatársaim, hogy te engem nem szeretsz, hogy csak szinleled a szerelmet — kérlek válaszolj azonnal s nyugtasd meg örökké szerető Harriettedet“ —

S alig egy pár percz mulva ismét levelet kapott melyben Jenő barátja, egy szinész a következőket irta:

— „Barátom Alfonz! Jellembeli és baráti kötelesség emnak tartom, hogy tudassam veled hogy Harriet csupán azért irt pár perczczel elébb leveled neked, hogy pályatársainak bebizonyitsa, hogy téged tényleg elbolonditott, Tégy mint jónak gondolod, Barátod Jenő.“

Szegény Jenő! Még nem ösmerte Alfonzot. A fonz ajkán az örökös mosoly gunymosolylyá változott s Harrietnek imigy válaszolt:

— „Kedves, imádott Harrietem? Jól tudom, hogy jelen levelemmel pályatársaid előtt nevetségessé igyekszel tenni, de kérlek jegyezd meg magadnak, hogy meghalni azért akit szeretünk könnyü dolog, — élni érette, már nehezebb — nevetségessé lenni miatta pedig a legnehezebb; s annak daczára, hogy tudom, hogy nevetségessé akarsz tenni, bebizonyitom e levél által, hogy mégis szeretlek. Tégy e levéllel amit akarsz. Üdvözöl Alfonz.“ —

. . . . Kiváncsian várták Harriet s pályatársai a levelet. Nem hitt senki se a szemének. S Harriet a ki dicsekedni s fogadását megnyerni akart a kapandó levéllel — nem dicsekedett — üres szivébe behatolt hirtelen az igaz szerelem, e nemes jellem láttára.

A mint ott állott pályatársai által körülvéve, közeledett maga Alfonz. Alig látta meg Harriet, — „szeretem! — szeretem!“ — szavakkal szaladt elébe és Alfonz kinek arczán egy izom sem rándult meg, a legnagyobb hidegvérüséggel mondotta: — „Tudomásul veszem kedves Harriet, de vegye ön is tudomásul, hogy én önt nem szeretem s ez a levél tőlem csak amolyan móka volt, mint az öné!“ csakhogy tálán ügyesebb móka. S ezzel meghajtva magát távozott.

. . . . A pályatársak pedig nagyot néztek s alig hallhatóan mormogták: — „ilyen heczczre is csak egy ujságiró képes!“ —

Tessék már most megitélni, melyik volt lefőzve?

Futó.

Nyilt-tér.

Egész selyem, mintázott Foulardokat méterenként 85 krtól egész 4 frt 65 krig (mintegy 450 különböző árnyalatban) megrendelt egyes öltönyökre, vagy egész végekben is szállit házhoz szállitva, nostabér és vámmentesen **Henneberg G.** (cs. és k. udv. szállitó) selyemgyára **Zürichben. Minták** postafordultával küldetnek. Svájczba czimzet levelekre 10 kros bélyeg teendő.

Az Ondódon 10 hold föld eladó. Széchényi-utcza 1812. sz.

Eladó vagy kiadó.

Pereczes-utcza 657. szám alatti jókarban levő

cserépfedelü ház,

mely tartalmaz 2 szobát, konyhát, kamrát, pinczét, fásszint, udvari kertet, eladó vagy bérbe kiadó.

Különösen alkalmas tisztviselői családnak.

Ertekezhetni az ott lakó tulajdonossal.

Eladó vagy bérbeadó

Debreczenben a Hatvan-utczai kert elején a Tóczós kerti dülőben a gyepü alatt

két nyilas szőllöskert pajtával,

a Vargakertben pedig a Salétrom kaszárnyára néző dülőben egy nyilas

veteményes és gyümölcsöskert

örök áron eladó, vagy 1892. évre (nov. 1-sö napjáig) **bérbe kiadó ;** értekezhetni iránta a tulajdonosnál **Konrád Gyula** kir. pénzügyi titkárral Nyiregyházán Kürt-utcza 3. sz. a.

A közgazdasági bank

részvénytársaság

elad

sorsjegyeket

részletfizetésre

kedvező fizetési módozatok mellett.

Bővebb felvilágositás az intézet helyiségeiben (Tisza palota, Szabó Lajos fiai mellett) a hivatalos órák alatt d. e. 9-től 1-ig d. u. 3-tól 5-ig készséggel nyujtatik. (Helyi ügynökök sorsjegyek elárusitására alkalmazást nyernek)

Uj posztóraktár!

Tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy

az egész országban

oly nagy hirnévnek örvendő

BRASSÓI GYAPJUPOSZTÓKBÓL

a közelgő tavaszi idényre

nagy választéku

raktárt rendeztünk be

s azokat a valódi tiszta gyapju minőségben

igen olcsón árusitjuk el.

Szabó Lajos fiai

Debreczen, Rózsatér.

Mintákat kivánatra készséggel küldünk

Magyar általános kőszén bánya részvénytársulat.

Ajánlja a t. malom-- szeszgyár- és cséplőgéptulajdonos uraknak, valamint szobafütésre legjobb minőségü

czenteri és királdi

vegyes, akna- és darabos szenét

egész kocsirakományokban minden állomásra szállitva.

Megrendelések intézendők

a magyar általános kőszénbánya részvénytársulathoz

Budapest, V., váczi körut 46.

Képviselők, kik e szakmában jártasak, kerestetnek. Ajánlatok az igazgatósághoz nyujtandók be.

1998.
1892.

Árverési hirdetés.

Debreczen város közönségének törzsgulyájából kiselejtezett 3 drb hágó és 9 drb 2 éves bika, 1892. márczius 29-én reggeli 8 órakor a heti vásárban árverés utján el fog adatni.

Debreczen, 1892. márczius 12.

A városi tanács.

ad 1802.
1892.

Árlejtési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város által előállitandó közvágóhid épitési munkáinak fel. vállalására irásbeli zárt ajánlati verseny tárgyalás hirdettetik.

Ezen épités munkái következő összegekkel vannak előirányozva :

1.	Föld- és kőmüves munka	96635 frt	84 kr.
2.	Kőfaragó munka .	1975 „	16 „
3.	Ácsmunka . . .	24054 „	33 „
4.	Vasgerenda és öntött vasnemüek .	17665 „	42 „
5.	Falkötő vasak . .	1135 „	04 „
6.	Bádogos munka .	7313 „	30 „
7.	Czement és beton munka mettlachi lemez-burkolat . .	11924 „	99 „
8.	Asztalos munka .	3100 „	82 „
9.	Lakatos munka .	5666 „	— „
10.	Mázoló és szobafestő munka	2103 „	66 „
11.	Üveges muuka .	466 „	64 „
12.	Kályhák szállitása	622 „	— „
13.	Vizvezetéki munka	2961 „	43 „
	összesen	180624 frt	63 kr.

A fent elősorolt munkák akár együttesen akár munkanemenként külön-külön esetleg általán összeg mellett is kiadatnak.

Ránatpénzül a felvállalni szándékolt munkának 5%-ja akár készpénzben, akár óvadékképes értékpapirokban a folyó évi április hó 5-ik napjának délutáni 5 óráját a városházi pénztarába teendők le. A zárt ajánlatok pedig ugyanazon nap délutáni 6 óráját a polgármesteri hivatalhoz adandók be ; mely utóbbiak másnap délelőtt 9 órakor a városház nagytermében nyilvánosan fognak felbontatni.

Az ajánlat boritékán kiirandó a munkanem melyre az ajánlat vonatkozik és az ajánlatban határozottan kijelentendő, hogy az ajánlat tevő a feltételeket ismeri és azokat elfogadja.

Az épitési tervek, költségszámitások és vállalati feltételek a város mérnöki hivatalában megtekinthetők esetleg utóbbiak a mérnöki hivatalbao átvehetők és kivánatra megküldetnek.

Elkésve vagy a kellő bánatpénz letétele nélkül beadott továbbá távirati és oly ajánlatok, melyekben kétséget ébresztő kifejezések fordulnak elő, figyelembe nem vétetnek.

A városi tanács fentartja magának a jogot, hogy a beküldött ajánlatok közzül tetszés szerint választhasson, esetleg a körülmények szerint uj pályázatot hirdessen, vagy a munkák biztositásairól más módon intézkedhessen.

Debreczen, 1892. márczius hó 10 napján.

A városi tanács.

Majolikában

Csemegekészletek 6 személyre 6 frt 75 kr.
Fali disztál minden nagyságban kezdve — — — — — 4 frt 50 kr.
Virágtartók minden alakban kezdve — — — — — 5 frt — —
Diszkorsók minden alakban kezdve — — — — — 5 frt — —
Képes árjegyzékek kivánatra ingyen.

Cs. és. kir. udv. szállító

FISCHER J.

Porczellán és majolika gyár.
BUDAPEST,
bécsi-utcza 3. sz.

Porczelánban

Asztali készletek dusan festve és aranyozvt 6 személyre 10 különféle mintában 16 frt
Kávés, tea és feketekávés készletek aranyozva és dusan festve 6 személyre 4 frt 50 kr.

Vidéki megrendelések pontosan tejesitte tnek.

PSERHOFER J.-féle

gyógyszertár
BÉCSBEN, I. KER, SINGERSTRASSE 15. sz. a.
„zum goldenen Reichsapfel."

Vértisztitó labdacsok, ezelőtt **általános labdacsok** neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyitották volna. Évtizedek óta ezen labdacsok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszerből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacsok háziszerül ajánltatnak és ajánltattak minden oly bajoknál, melyek a rosz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértolulások, aranyér, bèltétlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztitó tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: igy sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztitó labdacsok oly könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák, és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de mèg gyermekek által is minden aggodalom nélkü bevehetők.

A számtalan hálairatból, melyet e labdacsok fogyasztòi a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis nehányat emlitünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Schlierback, 1888. október 22 én.

Tekintetes Úr!

Alólirott kéri, hogy felette hasznos és kitünő vértisztitó labdacsaiból ismét 4 csomagot küldeni sziveskedjék.

Neureiter Ignácz, orvos.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. hó 12 én.

Tekintetes Úr!

Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsai kezeim közz kerültek, melyeknek hatását ezennel megirom: Én gyermekágyban meghültem olyannyira, kogy semmi munkát sem voltam többé képes vég zni es bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatrameltó labdacsai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Ont ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsok engem is tökéletesen ki fognak gyógyitani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segitségül szolgáltak.

Knific Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt Ur!

A legforróbb köszönetemet mondom ezennel önnek 60 éves nagynéném nevèben. Az illető 5 èven át szenvedett gyomorhurutban és vizkórságban. már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, midőn vé etlenül egy dobozt kapott az ön kitünő vértisztitó labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. márczius 27 én.

Tekintetes Ur!

Alulirott ismételten kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésem t kifejezni ezen labdacsok értéke felett és azokat, a hol csak alkalmam nyilik a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálairatom tetszés szerinti használására önt ezennel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel Hahn Ignácz.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia 1886. okt. 8 án.

Tisztelt Ur!

Felkérem, miszerint az ön vértisztitó labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsainak köszönhetem, hogy egy gyomorbajtól, mely engem már 5 èven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsok nálam sohasem fognak kifogyni, s midőn legforóbb köszönetemet kifejezem, — vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Ezen vértisztitò labdacsok csakis a Pserhofer J.-féle, az „arany birodalmi almához" czimzett gyógyszertárban, Bécsben I. Singerstrasse 15. sz. a. készittetnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacsot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmaztatik, 1 frt 05 krba kerül; bérmentetlen utánvételi küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban postautalványnyal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

☞ NB. Nagy elterjedettségük következtében ezen labdacsok a legkülönfélébb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik csakis Pserhofer J.-féle vértisztitó labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasitása a Pserhofer J. névaláirással fekete szinben és minden egyes doboz fedele ugyanazon állitással vörös szinben van ellátva. ☜

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos szer minden köszvényes és csuzos bajok, u. m.: gerincz-, agy-bántalom, tagszaggatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülszaggat s stb. stb. ellen. 1 forint 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs Pserhofer J.-től. Evek hosszu sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállitott nagy szeleneczével 2 forint.

Általános tapasz Steudel tanárról. Ütés és szurás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacz, sebes vagy gyuladt-mell vagy más ily bajoknál, mint kitünő szer lőn kipróbálva tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 ikocsöggel 40 krajczár. Bérmentve 65 krajczár.

Utifünedv, egy általánosan ismert kitünő háziszer hurut, rekedtség görcsös köhögés stb. ellen. 1 üvegecske ára 50 krajczár. üveg bérmentve 1 forint 50 kr.

Elet-esszencsia (prágai csöppek), megrontott gyomor, rossz emésztés és mindennemü altesti bajok ellen kitünő házi szer. 1üvegcsével 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Általános tisztitó-só Bullrich A. W.-től. Kitünő háziszer a rosz emésztés minden következményei u. m. főfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 forint,

Angol csodabalzsam 1 üveg 50 krajczár.

Per a lábizzadás ellen. Ezen por megsünteti a lábizzadást s az az által képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva balzsam, kitünő szer golyva ellen. 1 üveg 40 kr, bérmentes küldéssel 65 kr.

Helső vagy egészség-só kitünő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál. 1 csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készitményeken kivül az osztrák lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a netán készletben nem lévők gyorsan és olcsón megszerez etnek. Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzösszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltsègek sokkal mérsékeltebbek.

Nyomatott a kiadótulajdonos (Vértesi Arnold) Debreczeni Ellenőr könyvnyomdájában.